

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında İnceleme Raporu -2-

24. Dönem 3. Yasama Yılı
2012

Rapor, Komisyon'un
10 Ekim 2012 tarihli
toplantısında kabul
edilmiştir.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

I. BAŞLANGIÇ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 8 Aralık 2011 tarihli 4'üncü toplantısında, Türkiye'de bulunan mülteciler, sığınmacılar ve yasadışı göçmenlerin sorunlarına ilişkin incelemelerde bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurmuştur. Alt Komisyon, Suriye Arap Cumhuriyetinde meydana gelen olaylar sonucu yaşanan insan hakkı ihlalleri nedeniyle Türkiye'ye sığınan Suriye vatandaşlarının Hatay ilinde misafir edildiği konaklama merkezlerinde inceleme yapma kararı almıştır.

3-5 Eylül 2012 tarihlerinde yapılan incelemeye, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer ÜSTÜN, Alt Komisyon üyeleri Samsun Milletvekili ve Alt Komisyon Başkanı Cemal Yılmaz DEMİR, Konya Milletvekili Kerim ÖZKUL ve İstanbul Milletvekili Atila KAYA katılmış; ayrıca Yasama Uzmanı Kenan ALTAŞ ve Fazlı PEHLİVAN Alt Komisyona eşlik etmiştir.

II. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

1. Büyük insanlık dramlarına sahne olan göç ve sığınma vakıalarında güvenlik ve diğer insani ihtiyaçların öncelikle giderilmesi hedeflenmekte bu bakımdan bu vakıalar insan hakları ekseninde ve insani açıdan değerlendirilmektedir. Bu itibarla göç ve sığınma olgusu öncelikle içinde bir insanlık dramını içeren topraksız, evsiz, barksız ve gelecek umudu olmayan insanların oluşturduğu bir vakıa olarak nitelendirilmekte ve bu vakıa insan hakları temelinde insani açıdan ele alınıp irdelenmektedir.

Dünya üzerinde göçmenlerin ve sığınmacıların insani olmayan kötü şartlarda barındırıldığı görülmektedir. Bu tür kötü durumların ülkemizde de yaşanmaması ve göç ve sığınma vakıalarının insan hakları temelinde insani açıdan ele alınıp irdelenmesi için Türkiye'de bulunan mülteciler, sığınmacılar ve yasadışı göçmenlerin sorunlarına ilişkin incelemelerde bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurulmuştur. Alt Komisyon kurulduğu tarihten bu zamana kadar Türkiye'de bulunan yasa dışı göçmenlerin, ülkemizin taraf olduğu ve mükellefiyet altına girdiği uluslararası anlaşmalarla sağlanmış olan asgari haklarını kullanmalarına imkan sağlanıp sağlanmadığını tespit etmek ve bu konuda hak ihlallerinin yaşanmaması için nelerin yapılması gerektiğini belirlemek amacıyla Hatay, Sakarya, Edirne,

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Kırklareli ve İstanbul illerinde incelemelerde bulunmuştur. Söz konusu Alt Komisyonun yasama dönemi boyunca faaliyetlerine devam etmesi planlanmaktadır.

Ayrıca Komisyonumuz halen Genel Kurul gündeminde yasalaşmayı bekleyen “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun Tasarısı”nı gündemine alıp görüşmüştür. Tasarının çağdaş, insan haklarına saygılı, uluslararası standartları karşılayan ve “kendisine sığınanı iade etmeme ilkesine” uygun şekilde kanunlaşması için her türlü katkıyı sunmuştur.

2. İncelemenin konusunu, ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının barındırıldığı Hatay İli Apaydın Konaklama Merkezinde askeri eğitim verildiği, bu eğitimi alan sığınmacıların ise Suriye'ye geçerek oradaki birtakım faaliyetlere iştirak ettiği yönündeki iddialar ile genel olarak Suriyeli sığınmacıların bölgede asayiş bozucu davranışlarda buldukları iddiası oluşturmuştur. Öncelikle bu iddiaların ileri sürüldüğü Konaklama Merkezinde incelemelerde bulunmak amaçlanmış, ancak daha önceden Alt Komisyonumuz tarafından bazı Konaklama Merkezlerinde incelemelerde bulunulduğu için, Alt Komisyon Heyetinin belirleyeceği diğer Konaklama Merkezlerinde inceleme de hedeflenmiştir.

III. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Geçici koruma statüsünde Hatay İli Apaydın Konaklama Merkezinde barındırılan Suriye vatandaşlarına ilişkin basında yer alan ve Komisyon üyesi Milletvekillerimizin Komisyona ulaştırmış oldukları çeşitli iddialar ve bilgiler ışığında incelemelerde bulunulmuş ve bu kapsamda değerlendirilmeler yapılmıştır. Bu amaçla, 4 Eylül 2012 tarihinde Apaydın Konaklama Merkezinde, Altınözü Tekel Konaklama Merkezinde ve Yayladağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Konaklama Merkezinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Alt Komisyon, iddialara ilişkin olarak öncelikle Apaydın Konaklama Merkezinde incelemelerde bulunmuş; daha sonra ise Alt Komisyonun 2012 yılı Ocak ayındaki inceleme ziyaretinde incelemelerde bulunduğu ancak o tarihten bu zamana kadarki gelişme ve iyileştirmeleri yerinde görmek amacıyla Altınözü Tekel Konaklama Merkezinin yanı sıra daha önce incelemelerde bulunulmayan Yayladağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Konaklama Merkezinde de inceleme gerçekleştirilmeyi tercih etmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İncelemeler sırasında İl Valisi, konaklama merkezlerinden sorumlu Kaymakamlar, kolluk kuvveti amirleri, diğer idari yetkililerle ve konaklama merkezlerinde barınan Suriye vatandaşlarıyla görüşmeler gerçekleştirilmiş, barınma mekanları incelenmiş, çeşitli bilgi ve belgeler edinilmiştir.

IV. İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ VE YAZILI METİNLER

Uluslararası hukukta ve Türk mevzuatında konu ile ilgili düzenlemeler arasında bulunan Birleşmiş Milletlerin 28 Temmuz 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi, 31 Ocak 1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokolü, 11.08.1941 tarihli ve 4104 sayılı Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye İltica Edenler Hakkında Kanun, 30.11.1994 tarihli ve 22127 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 07.11.1995 tarihli ve 22456 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye Kabul Edilenler Hakkında Yönetmelik ve ilgili diğer yazılı metinler Alt Komisyon çalışmasında esas alınmıştır.

V. İNCELEMELER

1. Genel Bilgi

Suriye Arap Cumhuriyetinde meydana gelen olaylar sonucu insan hakkı ihlalleri yaşanmaya başlamasından sonra insani gerekçelerle geçici olarak ülkemizde misafir edilmek üzere kabul edilen 250 kişilik ilk grup, 29 Nisan 2011 tarihinde Yayladağı İlçesi Güveççi Köyü bölgesinden giriş yapmıştır. Daha sonraki zamanlarda Suriye Arap Cumhuriyetinde şiddet olaylarının artmasına paralel olarak anılan mevkiden alımlar ile birlikte, Altınözü ve Reyhanlı İlçelerinden de girişler devam etmiştir.

İnceleme tarihi itibarıyla 103058 kişi ülkemize zorunlu sebeplerden dolayı giriş yapmış olup, 15160 kişi Gaziantep İline, 7313 kişi Kilis İline, 30548 kişi Şanlıurfa İline, 7517 kişi Kahramanmaraş İline, 1814 kişi Osmaniye İline, 1130 kişi Adana İline, 2146 kişi Malatya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İline sevk edilmiş olup o illerdeki konaklama merkezlerinde misafir edilmektedir. Bu kişilerden 25206'sı ise ülkesine geri dönmüştür.

Hatay'da sığınmacıları ağırlamak üzere Merkez, Altınözü ve Yayladağı ilçelerinde ikişer adet olmak üzere inceleme tarihi itibarıyla toplam 5 adet Konaklama Merkezinde 11068 kişi misafir edilmekte olup bunların yaklaşık yüzde 65 oranındaki kısmını kadın ve çocuklar oluşturmaktadır. Misafir edilen erkek nüfusun yüzde 50 ye yakını da 50 yaşın üzerindedir.

Sınırlarımız ötesinde yaşanan acil durumlardan kaynaklı ateşli silahla yaralanmış 2443 kişiye inceleme tarihi itibarıyla tıbbi müdahalede bulunulmuştur. Gelen sığınmacılardan 163 tanesi çeşitli nedenlerle vefat etmiştir. Bunlardan 128 tanesi ateşli silah yaralanması sonucunda vuku bulmuştur.

4 Eylül 2012 tarihine kadar çeşitli medikal rahatsızlığı olan kişilere 178811 adet poliklinik uygulanmış ve 1747 hasta ameliyat edilmiştir. Ayrıca Adana, Ankara, Gaziantep, İstanbul, Antalya ve Kahramanmaraş illerinde bulunan hastanelere de sevk edilerek tedavileri sağlanmıştır. Konaklama Merkezlerinde toplam 354 doğum (10'u ikiz olmak üzere toplam 364 bebek) gerçekleşmiş olup, 194'ü erkek, 170'i kız çocuğudur.

Konaklama Merkezlerinde bugüne kadar 159 asayiş olayı meydana gelmiş, 388 kişi hakkında adli işlem yapılmıştır. Bunların çoğu sığınmacıların kendi aralarından doğan sürtüşmelerden kaynaklanmıştır.

Apaydın Konaklama Merkezinde Suriye silahlı kuvvetleri ile emniyet teşkilatına mensup asker ve polisin yanı sıra yüksek bürokratlarda misafir edilmekte olup bunların sayısı 300 civarındadır. Bu kişiler aileleri ile birlikte kalmakta olup bu nedenle toplamda misafir edilen kişilerin sayısı 2764 tür. Bunlardan 18 yaşın üstünde (+18) 628 erkek, 18 yaşın üstünde (+18) 702 kadın, 18 yaşın altında (-18) 786 erkek çocuk ve 18 yaşın altında (-18) 648 kız çocuk misafir edilmektedir. Bu bakımdan demografik olarak bu Konaklama merkezinin diğer konaklama merkezlerinden farklı bir yanı bulunmamaktadır.

Apaydın Konaklama Merkezi daha önce mera ve otlak olarak kullanılan 130 bin metrekarelik bir alana kurulmuş, bu alanın yaklaşık 40 bin metrekaresi idari iş ve eylemlerin yürütülmesi amacıyla yöneticilerin ihtiyaçlarının giderilmesine ayrılmış, geri kalan 90 bin

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

metrekare ise sığınmacıların barındırılmasına tahsis edilmiştir. İdari iş ve eylemlerin yürütülmesi amacıyla ayrılan yerde Altınözü Kaymakamlığı'na, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, Kızılay'a ve güvenliğin sağlanması açısından kolluk kuvvetlerine yer tahsis edilmiştir. Ayrıca bu alanda acil durum ve vakalar için ambulans ve itfaiye her an hazır bulundurulmaktadır.

Altınözü Tekel Konaklama Merkezinde 18 yaşın üstünde (+18) 551 erkek, 18 yaşın üstünde (+18) 230 kadın, 18 yaşın altında (-18) 249 erkek çocuk ve 18 yaşın altında (-18) 196 kız çocuk olmak üzere toplam 1226 kişi misafir edilmektedir.

Yayladağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Konaklama Merkezinde ise 18 yaşın üstünde (+18) 797 erkek, 18 yaşın üstünde (+18) 814 kadın, 18 yaşın altında (-18) 654 erkek çocuk ve 18 yaşın altında (-18) 585 kız çocuk olmak üzere toplam 2850 kişi misafir edilmektedir.

29.5.2009 tarihinde kurulan Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) afet ve acil durumlar halinde diğer kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması ile görevlendirilmiştir. Bu bakımdan Suriye'den ülkemize yönelik kitlesel bir nüfus hareketinin sevk ve idaresinden sorumlu AFAD'ın koordinasyonunda; İçişleri, Dışişleri, Sağlık, Milli Eğitim, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme, Çevre ve Şehircilik ve Maliye Bakanlıkları, Genelkurmay Başkanlığı, Hatay Valiliği, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Kızılay ortak çalışmalar yürütmektedir.

2. Konaklama Merkezlerinde Kalan Sığınmacılara Sağlanan İmkanlar

Konaklama Merkezlerinde sağlanan alt yapı imkanları sonucunda verilen hizmetler: Sondaj kuyusu ile su imkânı sağlanmış, içme ve kullanma suyu çeşmelerinin çadırkent alanlarına kurulması için 7100 metre su şebekesi döşenmiş, ayaklı seyyar depo ile basınçlı su imkanı sağlanmış, 4476 metre kanalizasyon şebekesi döşenmiş, çadırkent içi yolların bir kısmı asfaltlanmış bir kısmına ise parke taşı döşenmiş, sabit ve seyyar banyo ve tuvaletler kurulmuş, her çadırdaki elektrik kullanma imkânı sağlanmış, buzdolabı ve aydınlatma ekipmanları temin edilmiş, konaklama merkezleri içinde ses düzeni için hoparlör sistemi kurulmuş, sığınmacıların görüşme ve haberleşme ihtiyaçlarının giderilmesi için ankesörlü telefon kulübeleri kurulmuş, 24 saat hizmet veren çay-kahve makineleri temin edilmiş, sıcak hava koşullarından dolayı soğuk su dolapları kurulmuş, soğuk su termosu sağlanmış, sosyal

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

ve kültürel aktivitelerin gerçekleştirilmesine yönelik televizyon salonları kurulmuş, oturma bankları ve gölgelikler yapılmış, her çadıra sandalye veya tabure verilmiş, sandalye ve masa ile yemekhane düzeni sağlanmış, çocuk parkları, açık hava sinema sistemleri, bazı konaklama merkezlerinde futbol, basketbol, voleybol gibi spor alanları yapılmış, ihtiyaç duyulan çadırkentlere ağaçlandırılma çalışmalarında bulunulmuş ve elektrikli soba ile ısınma imkanları sağlanmıştır.

Güvenlik hizmetleri kapsamında konaklama merkezlerinde çevre güvenliği ve mahremiyetin sağlanması amacıyla örme tel ve branda çekilmiştir. Çadırkentlerin güvenliğinin artırılmasını teminen 24 saat kamera takib sistemi kurulmuştur. Ayrıca bayan güvenlik personeli istihdamının da sağlanması suretiyle 24 saat kesintisiz verilen güvenlik hizmetlerinin kalitesi artırılmıştır.

Sağlık hizmetleri kapsamında düzenli olarak sağlık taramasından geçirilen sığınmacıların tedavileri yapılmakta ve ilaç ihtiyaçları giderilmektedir. Bu itibarla Altınözü Boynuyoğun Konaklama Merkezinde 50 yataklı sahra hastanesi kurulmuş, diğer konaklama merkezlerinde ise ihtiyaca göre çadır hastaneleri kurulmasına devam edilmektedir. Suriye aşı takvimine göre 1-15 yaş arasındaki çocukların aşıları düzenli olarak takip edilmekte ve gerekli aşıları yapılmaktadır. 24 saat esasına göre tam donanımlı ambulans hizmetlerinin yanında, ambulans helikopter veya ambulans uçak hizmetleri de temin edilmektedir. Doktor raporu üzerine ihtiyacı olanlara ortopedik yatak, işitme engelli sığınmacılara kulaklık ve görme bozukluğu olan sığınmacılara da gözlük verilmektedir. Çadırkentler içerisindeki dezavantajlı kişilere yönelik çalışmalar yürütülmüş ve bu çalışmalar sonucunda yaşlı ve engellilere tekerlekli sandalye temin edilmiştir. Kadın ve erkek kuaförü hizmetlerinin sunulması ile de saç ve sakal bakımı ve temizliği gibi ihtiyaçlar da giderilmektedir.

Din hizmetleri bakımından bay ve bayanlar için mescitler yapılmış, buralarda erkek ve kadın din görevlisi görevlendirilmiş, merkezi ezan sistemi kurulmuş, Kuran-ı Kerim kursu açılmış, Ramazan ayına mahsus programlar tertiplenmiş ve teravih namazı için uygun çadırlar kurulmuştur.

Eğitim-öğretim hizmetleri kapsamında eğitim-öğretim çağındaki çocukların tüm ihtiyaçları karşılanarak eğitim-öğretim imkanı da sağlanmıştır. Ayrıca çocukların ruh ve fiziki

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

gelişimlerinin sağlanmasına yönelik eğitim ve oyun etkinlikleri tertiplenmiştir. Kadınlara yönelik de biçki-dikiş kursları ile ebru kursları açılmıştır. Dil öğrenmek isteyen sığınmacılar için ise Türkçe / İngilizce dil kursları düzenlenmiştir.

Konaklama merkezlerinde günde 3 öğün sıcak yemek hizmeti verilmesinin yanı sıra kendi yemeklerini yapma imkanı sağlanmıştır. Çadır yerleşiminde aile durumu göz önünde bulundurulmak suretiyle çadırkentler arası aile ve akraba nakline imkan tanınmıştır. Mülki İdare Amirliği sınırları içerisinde sığınmacıların özel ihtiyaçlarını karşılamak üzere haftada en az bir gün izin verilmektedir. Ayrıca bir defaya mahsus olmak üzere kişisel bakım ihtiyaçlarını karşılamak üzere kişi başı 100,00 TL nakdi yardım ve kıyafet yardımı yapılmıştır. Çadırlar içerisinde ev ortamının oluşturulması ve düzenin sağlanması bakımından el süpürgesi, faraç, çöp poşeti gibi küçük ihtiyaçlar dışında halı, battaniye, elektrikli soba, çamaşır makinesi, buzdolabı, vantilatör ve tüplü-elektrikli ocak gibi ihtiyaçlarda giderilmiştir.

Bütün imkanlardan yararlanan çadırkentlerde 73 adet düğün merasimi 88 adet de sünnet merasimi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çöp konteynırları ve temizlik görevlileri aracılığıyla da sahanın çöplerinin düzenli olarak alınmasının yanı sıra ortak alanların temiz ve tertipli olmasına özen gösterilmiştir.

Diğer taraftan sınırda bekleyen Suriye vatandaşlarının açlık ve susuzluk hali ayrı bir göç dalgası oluşturabileceğinden Dışişleri Bakanlığı ile koordine edilmek suretiyle sınırın sıfır noktasında bulunan kişilere sıcak yemek verilmektedir. Sınırın sıfır noktasında bulunan Suriye vatandaşlarına sadece sıcak yemek verildiği, Birleşmiş Milletlere bağlı 7 ayrı ülke temsilcisinin refakatleri ve şahitlikleri huzurunda yapılmakta ve kayıt altına alınmaktadır.

3. Konaklama Merkezlerinde Yaşayan Suriye Vatandaşlarının Hukuki Statüsü

Ülkemizin de tarafı olduğu ve uluslararası mülteci hukukuna esas teşkil eden iki temel metin bulunmaktadır: 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ve 1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin New York Protokolü. Türkiye, devletlerin mültecilerle ilgili uluslararası koruma yükümlülüklerini düzenleyen her iki metne de “coğrafi sınırlama” ile imza atmıştır. Buna göre “Avrupa’dan gelen kimselere” mülteci olma hakkı tanınırken; Avrupa dışından gelenlere bu hak tanınmamakta, üçüncü ülkelere geçebilecekleri süre boyunca sığınma hakkı verilmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Uluslararası mülteci hukuku ulusal hukuka 4104 sayılı “Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye’ye İltica Edenler Hakkında Kanun”, 1994 İltica Yönetmeliği olarak da adlandırılan “Türkiye’ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye’den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ve “Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye’ye Kabul Edilenler Hakkında Yönetmelik” ile aktarılmıştır.

Türkiye’nin açık kapı politikası sonucunda ülkeye kabul edilen Suriye vatandaşlarına yukarıda anılan metinler ile uluslararası hukuk teamülleri uyarınca “geçici koruma” statüsü verilmiştir. Böylece Suriye’deki durum normale dönene kadar Türkiye’de bir anlamda “misafir” konumunda barındırılmaktadırlar. Sığınan kişilerin sayıca çok olması bu statünün verilmesinde en büyük etkidir. Bu hukuki statü kapsamında söz konusu kişilerin sınırdan girişlere izin verilmekte olup her türlü insani ihtiyaçları karşılanmakta ve güvenlikleri sağlanmaktadır.

Ülkelerine dönemeyen üçüncü ülke kişilerinden kaynaklanan kitlesel bir akının meydana gelmesi ya da derhal meydana gelebilecek olması durumunda, özellikle söz konusu kişilerin ya da koruma gerektiren diğer kişilerin yararına olarak, bu kişilere acil ve geçici koruma sağlamak amacıyla sağlanan istisnai özellikteki statü “geçici koruma” olarak adlandırılmaktadır (Bülent Çiçekli, edts., Göç Terimleri Sözlüğü, Uluslararası Göç Örgütü (IOM), İsviçre, 2009, s.20). Geçici koruma, 1990’lı yılların başında Yugoslavya’daki çatışmalardan kaçan insanları korumak için bazı Avrupa devletleri tarafından uygulanmıştır. Bu statü, 1951 Cenevre Sözleşmesindeki mülteci statüsünü tamamlar nitelikte olup, uluslararası mülteci hukukunda acil ve geçici bir çözüm olarak kabul edilmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülme sırasını bekleyen 1/619 esas numaralı “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı” da ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabileceğini düzenlemektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

4. Apaydın Konaklama Merkezinde Askeri Eğitim Verildiği ve Bu Eğitimi Alan Sığınmacıların ise Suriye'ye Geçerek Oradaki Birtakım Faaliyetlere İştirak Ettiği Yönündeki İddialar

a. Konaklama Merkezinin Kuruluşu: Yakın tarihlerde Konaklama merkezlerinden kaçırılan ve Suriye makamlarına teslim edilen bir albayın ve diğer askeri yetkililerin kaçırılma olayından sonra Suriye silahlı kuvvetleri, emniyet teşkilatı ile yüksek bürokratik makamlardan ayrılan ve ülkemize sığınanların ayrı bir konaklama merkezinde barındırılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu husus 15 Şubat 2012 tarihli raporumuzda da eleştiri konusu olmuş ve yetkililerden kaçırılma olaylarının önlenmesi için güvenlik tedbirlerinin yanı sıra gerekli diğer tedbirlerin de alınması Komisyonumuzca istenmiştir.

Kaçırılma olayının yaşanmasından sonra Suriye silahlı kuvvetleri, emniyet teşkilatı ile yüksek bürokratik makamlardan ayrılan ve ülkemize sığınanların kendi can güvenliklerinin yanında ailelerinin ve akrabalarının da can güvenliğinin sağlanması zorunluluğu hasıl olmuştur. Nitekim bu kişilere yönelik suikast düzenleneceği veya kaçırılacakları veya yemeklerine zehir katılmak suretiyle zehirlenebileceklerine dair sürekli ihbarlar alınmıştır. Konaklama merkezlerinde kalan bu tür sığınmacıların kendilerinin ve yakınlarının can güvenliklerinin her an yakın tehdit altında olduğu, Suriye istihbarat teşkilatına mensup kişilerin de Konaklama Merkezlerine sızma girişimi olduğu, buralarda kalan Suriye silahlı kuvvetleri, emniyet teşkilatı ile yüksek bürokratik makamlardan ayrılan ve ülkemize sığınan kişilerin endişelerini artırdığı Heyetimize bildirilmiştir.

Yine bu profesyonel kişilerin aileleri ile birlikte diğer sığınmacılar ile aynı konaklama merkezinde barındırılması durumu, bunların diğer sığınmacıları Suriye rejimine karşı organize ettiği iddialarını da gündeme getirme riski taşıyacaktı.

Konaklama Merkezinde kalan Suriye silahlı kuvvetlerinden ayrılan ve ülkemize sığınan bir asker, elektronik haberleşme aracı ile uluslararası basına demeç verdiği için bu askerin Suriye'de yerleşik bulunan yaklaşık 300 tane yakınının öldürüldüğü bildirilmiştir. Dolayısı ile Apaydın Konaklama Merkezinde kalan Suriye silahlı kuvvetleri, emniyet teşkilatı ile yüksek bürokratik makamlardan ayrılan ve ülkemize sığınan bu kişilerin Suriye rejimi tarafından burada kaldıklarının ve kimliklerinin herhangi bir şekilde öğrenilmesi sonucunda

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

hem bu kişinin hem ailesinin hem de yakınlarının can güvenliği tehlikeye girmektedir. Bu itibarla bu Merkezde kalan kişilerin hem kendilerinin hem ailelerinin hem de Suriye’de geride bıraktıkları yakınlarının can güvenliklerinin korunması bakımından diğer sivil sığınmacıların barındırıldığı konaklama merkezinden başka bir konaklama merkezinde barındırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bu bakımdan profesyonel bu kişilerin ayrı bir Merkezde misafir edilmesi ihtiyacının yanında misafir edilecek Merkezin giriş ve çıkışlarının en üst düzeyde denetim ve kontrol altında tutulması, silah gibi yanıcı ve patlayıcı cisimler ile bıçak gibi delici ve yaralayıcı cinsten şeylerin Merkezden içeri sokulmaması için bütün tedbirlerin alınması ve bu insanlara bu anlamda böyle bir güvence verilmesi gereği hasıl olmuştur

b. Konaklama Merkezinin Konumu: Konaklama Merkezi konum olarak Reyhanlı İlçesi yoluna 2 kilometre, Hacıpaşa beldesi yoluna ise 30 metre mesafede olup, bitişiğinde bulunan Apaydın köyüne ise 500 metre mesafededir. Etrafında ise çiftçiler tarafından tarımsal faaliyetlerde kullanılan tarlalar bulunmaktadır. Bu itibarla Konaklama Merkezi içerisinde yapılacak silahlı bir eğitimin Apaydın Köyü sakinleri, 30 metre mesafedeki Hacıpaşa Beldesi yolunu kullananlar ve Merkez etrafından tarımsal faaliyetler ile uğraşan çiftçiler tarafından duyulmaması veya fark edilmemesi imkansızdır.

Özellikle Apaydın Köyü sakinleri tarafından evlerinin çatılarına, yüksek olan su deposu, minare gibi yerlere çıkılması halinde, Merkez içerisinde yürütülen her türlü faaliyetin ve eylemin çıplak gözle dahi görülebilmesi ve izlenebilmesi mümkünken, teknolojik araçlarla bu Merkezin her an izlenmesi ve takip edilmesi çok daha kolay ve basittir. 30 metre mesafede bulunan Hacıpaşa Beldesi yolundan geçen yüksek rakımlı araçların sürücüleri tarafından da, Konaklama Merkezi içerisinde gerçekleştirilecek her türlü faaliyetin ve eylemin fark edilmesi mümkündür. Yine söz konusu iddiaların ortaya atılmasından sonra Konaklama Merkezinin etrafına çok sayıda yerli ve yabancı basın mensubu konuşlanmış ve adeta Konaklama Merkezini 7 gün 24 saat izlemeye almıştır. Bu bakımdan Konaklama Merkezi içerisinde olağan dışı bir eylem veya faaliyetin olması halinde, bunun çok kolay bir şekilde fark edilmesi aşîkardır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Konaklama merkezinin konum itibarıyla da yerleşim yerine ve ulaşım yoluna yakın olması, burada en hafif bir silah sesinin dahi oradan geçenler veya yerleşim yerinde ikamet edenler veya tel örgü kenarında tarımsal faaliyetlerde bulunan çiftçiler veya dışarıda konuşlanmış basın mensupları tarafından kolayca duyulmasına imkan vermektedir. Bu itibarla Konaklama merkezinde hiçbir şekilde eğitim verilmesi veya alınması olasılığı bulunmamaktadır.

c. Sığınmacıların Suriye Topraklarına Geçerek Savaşa İştirak Ettiği ve Tekrar Konaklama Merkezine Döndüğü İddiası

Söz konusu Konaklama Merkezi kuş uçuşu Suriye sınırına 5 kilometre, yolların takip edilmesi halinde ise 8 kilometredir. Bütün bu olgular ve alınan tedbirler dikkate alındığında bu kişilerin gece Konaklama Merkezinden çıkarak Suriye tarafına geçmesi, sınırdan belirli bir uzaklıkta yaşanan savaşa katılması ve sabaha karşı tekrar Konaklama Merkezine dönebilmesi imkansızdır.

Konaklama merkezi girişi, içi ve etrafının 24 saat kamera ile izlendiği ve kayıt altına alındığına şahit olunmuştur. Zira Heyetimiz kamera görüntü ve kayıt merkezinde incelemelerde bulunmuş ve Konaklama Merkezinin tamamına hakim olan kameralar aracılığıyla bir süre çadırkenti izlemiştir. Bu görüntülerin kayıt altına alınarak muhafaza edildiği bildirilmiştir. 24 saat görüntü kaydı yapılan bir Konaklama Merkezinde, söz konusu iddialara konu olan eğitimin yapılması ve sığınmacıların savaşa iştirak etmek üzere dışarı çıkması mümkün değildir.

Sığınmacıların kullanım alanına tahsis edilen alan büyüklüğü ile birlikte nüfus yoğunluğu da göz önünde bulundurulduğunda fiziki mekan darlığından dolayı burada askeri eğitim yapma imkanının dışında, ilave çadır kurmak için bile açık bir alanın bulunmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca burada kalan kişilerin çoğunlukla kadın ve çocuklardan oluştuğu, erkeklerin çoğunun ise 50 yaş üstünde olduğu, geri kalan erkeklerin ise profesyonel asker ve polis ile yüksek bürokratlardan oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda, bu kişilerin kendi kendilerine veya kadın ve çocuklara askeri eğitim vermelerinin mantıken tutarlı bir iddia olmadığı anlaşılmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Heyetimiz tarafından yaz sonu sonbahar başlangıcı olarak kabul edilen Eylül ayında incelemelerde bulunulmasına rağmen, aşırı nemden kaynaklı hava sıcaklıklarının 40 derecenin üzerinde seyretmesi de, bu hava koşullarında yürümeye bile fiziki gücü bulunmayan bu insanların silahlı bir eğitim almasını veya vermesini son derece güçleştirmektedir.

Ülkesine geri dönmek isteyen sığınmacılardan Suriye'ye geri dönmesi halinde karşılaşacağı her türlü muamele karşısında sorumluluk almamak ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi uluslararası mekanizmalar karşısında hem yetkililerin hem de ülkemizin zor durumda kalmaması için uluslararası yetkililerin ve Kızılay personelinin tanıklığı nezaretinde imzalı beyanname düzenlenmektedir. Böyle bir beyanname düzenlenmesi sonucunda ülkesine geri dönmesine izin verilen Suriye vatandaşlarından çok azı ülkemize geri dönüş yapmışlardır. Bu kişilerin aynı veya farklı bir isim ile tekrar konaklama merkezine girmesi mümkün değildir. Zira konaklama merkezlerine giriş ve çıkışlar parmak izi ile takip edilmekte, böylece bir kişinin başka bir isim altında tekrar konaklama merkezine ikinci bir giriş yapmasının önüne geçilmekte ve kimlerin hangi zamanlarda giriş ve çıkış yaptıkları kayıt altına alınmaktadır. Bu itibarla Merkezde kalan sığınmacıların giriş ve çıkışları her zaman kontrol altında tutulmakta, bunların Suriye topraklarına geçmesi ve orada bir takım faaliyetlerde bulunmalarına fırsat ve imkan verilmemektedir.

Konaklama Merkezinde bulunan sığınmacılar bütün hafta boyunca Merkezde tutulmakta, Mülki İdare Amirinin belirleyeceği bir günde ise çarşı iznine çıkarılmaktadır. Dolayısıyla sığınmacıların istediği bir zamanda Merkezden dışarı çıkmasına veya Merkeze geri dönmelerine izin verilmemektedir. Diğer günlerde ise çok acil, ivedi ve haklı bir sebebin bulunması halinde dışarı çıkmalarına izin verilmektedir.

Suriye vatandaşlarının hem sınırdan ilk geçişleri esnasında, hem de konaklama merkezlerine ilk kabulü aşamasında ayrıntılı üst araması yapılmakta, kesici, delici ve patlayıcı cisimlere güvenlik güçleri tarafından el konulmaktadır. Diğer taraftan konaklama merkezine hem gelen ziyaretçilerin hem de Merkeze giriş çıkış yapan sığınmacıların üst araması, tüm kontrol ve denetimleri ise en üst düzeyde titizlikle yapılmaktadır. Tüm giriş ve çıkışlar güvenlik kamera sistemleri ile 24 saat kontrol ve denetim altında tutulmaktadır. Bu bakımdan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

dışarıdan Konaklama Merkezi içerisine silah gibi tehlikeli cisimlerin sokulmasının yanı sıra kesici ve delici alet cinsinden bir şeyin sokulması da imkansızdır.

d. Basında Çıkan İddialar

Basında bir Rus kadın gazetecinin Apaydın Konaklama Merkezine girerek burada Albay Malik El-Kürdi ile görüşüldüğü iddiasına ilişkin olarak; ilgili kişi ile görüşüldüğünde, kendisinin yıllar önce Rusya'da eğitim aldığı esnada, bu Rus kadın gazeteci ile bir görüşme yaptığını ve haberi yapan kadın bansın mensubunu da o yıllardan tanıdığını ve o zamandan bu tarafa bir daha kendisi ile hiçbir görüşmesi bulunmadığını belirtmiş ve esasen kendisine ait olmayan düşünce ve ifadeler ile o yıllarda çekilmiş bir resminin basın ve yayın organları tarafından kullanıldığını söylemiştir. Ayrıca Konaklama Merkezi yetkilileri tarafından da basında yer bulan bu haberler üzerine kamera kayıtları ile ziyaretçi kayıtlarının incelenmesi sonrasında, söz konusu Rus kadın gazetecinin iki kez Konaklama Merkezine girme teşebbüsünde bulunduğu, bunlardan ilkinin normal günlük kıyafetleri ve kimliği ile giriş teşebbüsü olduğu, ikinci bir teşebbüsün ise tesettürlü bir kıyafet içerisinde yapıldığı ancak kendisinin daha önce gelen kişi olduğunun anlaşılması üzerine kendisine hiçbir şekilde Konaklama Merkezine giriş izni verilmediği beyan edilmiştir.

Apaydın Konaklama Merkezinde çekildiği iddia edilen ve burada silahlı eğitim verildiğini gösteren resimler ile Konaklama Merkezi görünümünün uyuşmadığı ancak buna rağmen iddianın ciddi olarak soruşturulması için soruşturma açıldığı, bu soruşturmanın halen devam ettiği, ancak burasının 24 saat kamera sistemi ile izlendiği için resimlerde görüldüğü şekilde bir faaliyetin imkansız olduğu, zira çocuklara oyun alanı açabilmek için bile çadır sökmek zorunda kalındığı, bu itibarla fiziki olarak da bu resimlerde görülen faaliyetlerin icra edilmesinin imkansız olduğu Merkezde bulunan yetkililer tarafından belirtilmiştir.

5. Genel Olarak Suriyeli Sığınmacıların Bölgede Asayiş Bozucu Davranışlarda Buldukları İddiası

29.04.2011 tarihinden bu yana insani gerekçelerle ülkemize girişlerine geçici olarak izin verilen Suriyeliler, oluşturulan Konaklama Merkezlerine yerleştirilmektedir. 17 aylık süreç içerisinde Hatay İli konaklama merkezlerinde 41.455 Suriyeli misafir edilmiştir. Suriyelilerin ülkemize gelmeye başladıkları günden itibaren günümüze kadar geçen süreçte

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

konaklama merkezinde kalanların, konaklama merkezlerinde, hastanelerde ve sokakta karıştıkları toplam olay sayısı 157'dir. Bu olaylardan 19 tanesinin karşı tarafında Türk vatandaşları yer almaktadır. Bu olaylarla ilgili olarak 380 Suriyeli hakkında yasal işlem yapılmıştır. Bunlardan 13 olay hakkında yargı mercileri tarafından olaya karışan Suriyeliler hakkında çeşitli mahkûmiyet cezaları verilmiştir. 15 olayla ilgili olaya karışanlar hakkında beraat kararı verilmiştir. 38 olay hakkında takipsizlik kararı verilmiştir. 91 olayla ilgili yargılama süreci halen devam etmektedir.

Konaklama Merkezi dışında kaldığı iddia edilen Suriyeliler ise, pasaportla yasal yollardan ülkemize gelen Suriyeliler olup, vize süresi olan 3 ay boyunca ülkemizde kalabilmektedirler. Vize süresi bitiminde 5 aylık süre uzatımı hakları bulunmaktadır. Pasaportu olmayanlar veya vize süresi dolanlar tespit edildiğinde, bunlar konaklama merkezlerine sevk edilmektedir.

Konaklama merkezlerinde görevli kolluk kuvvetlerine görev yaptırmamak için direnme şeklinde 5 olay meydana gelmiş, 5 olayla ilgili 24 Suriyeli hakkında yasal işlem yapılmış, bunlardan 3'ü tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Bu 5 olayla ilgili adli süreç devam etmektedir.

Suriyeli bazı sığınmacıların Hatay'da esnafı tehdit ettiği, hiç para ödmeden hizmet satın alır hale geldiği, hatta esnaftan haraç aldıkları, lokantada yemeklerini yiyen Suriyelilerin hesap ödemediği lokantadan ayrıldıkları iddialarına yönelik bugüne kadar, 155 ve 156 numaralı telefonlara ve kolluk birimlerine herhangi bir ihbar veya müracaatın yapılmadığı belirtilmiştir. Ayrıca esnaf odaları temsilcileri ile yapılan şifahi görüşmelerde kendilerine de böyle bir müracaatın veya şikayetin olmadığı bilgisi alınmıştır.

Kamu düzeninin korunması ve vatandaşların huzurunun temini için herhangi bir olaya karışan kişi veya kişilerin kim olduğuna bakılmaksızın gerek emniyet teşkilatı, gerekse jandarma teşkilatı kararlılıkla yasal işlem yapmakta ve suç işleyen/suçta karışanın kim olduğu dikkate alınmadan yasal süreç işletilmektedir. Bu bakımdan Hatay İli genelinde emniyet ve asayişe yönelik tüm tedbirlerin alındığı, yasadışı herhangi bir oluşuma kesinlikle izin verilmediği müşahede edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

6. Altınözü Tekel Konaklama Merkezi ile Yayladağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Konaklama Merkezinde Gerçekleştirilen İncelemeler

Alt Komisyonun Ocak ayındaki ziyaretinde incelemelerde bulunduğu ancak o tarihten bu zamana kadarki gelişme ve iyileştirmeleri yerinde görmek amacıyla Heyetimiz tekrar Altınözü Tekel Konaklama Merkezinde inceleme yapmayı tercih etmiştir. Daha önceki incelemede eski tekellerde depoları içerisine yerleştirilen çadırlarda kalmak zorunda kalan sığınmacıların, depoda gerçekleştirilen tadilat çalışmaları sonucunda kapalı alanların bölünerek geniş, ferah, daha konforlu, 35 metrekarelik odalarda misafir edildiklerine şahit olunması, Heyetimiz tarafından oldukça memnuniyet verici bir çalışma olarak değerlendirilmiştir.

Osmanlı döneminde hac yolunu korumak üzere Suriye'ye yerleştirilen Türkmenlerden ülkemize sığınmak zorunda kalanların ağırlıklı olarak yerleştirildiği Yayladağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Konaklama Merkezinde yapılan incelemelerde, yiyecek, sağlık, güvenlik, sosyal aktivite, eğlence, eğitim, ibadet, tercümanlık, temizlik hizmeti ve diğer ihtiyaçlar doğrultusunda çeşitli imkanların sağlandığı görülmüştür. Bunların yanında sahra hastaneleri ve sağlık merkezleri ile sağlık hizmeti sunulmaktadır. Yetişkinler için dikiş nakış, el işi, okuma-yazma kursu gibi kurslar verilmektedir. Çadırkent sakinlerinin sportif faaliyette bulunmalarını sağlamak amacıyla çeşitli branşlarda spor tesisleri kurulmuş, gerekli malzemeler temin edilmiştir. Sosyal aktivite olarak satranç turnuvası, açık sinema gibi faaliyetler düzenlenmektedir.

Barınma koşullarına ilişkin olarak hem Yayladağı hem de Altınözü çadırkent sakinleri ile yapılan görüşmelerde herhangi bir şikayet iletilmemiştir. Sağlanan imkanlardan dolayı Türkiye'ye minnettar olduklarını, her türlü hizmetin verilmesinden çok memnun olduklarını, ilk kez kendilerini insan gibi hissettiklerini ve görevlilerin hiçbir yardımı esirgemediklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte kış şartlarına uygun giysilerin ve çadırların tedarik edilmesi ve çadırkentlere internet bağlantısı yapılması taleplerini iletmışlerdir. Bazı sığınmacılar tarafından Hatay ilinde bulunan akrabalarının yanında konaklama imkanı sağlanması noktasında talepler gelmiştir. Ayrıca kendi meslek ve sanat dallarında çalışma imkanlarının

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

sağlanmasının hem kendileri için hem de Hatay ekonomisi için faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Ayrıca Suriye hükümetinin ülkemize olan yoğun göçün engellenmesi amacıyla bilerek ve isteyerek sınıra yakın bölgelerde yangınlar çıkarttığı, bu nedenle ülkemize gelmek isteyen çok sayıda Suriye vatandaşının yangınlardan dolayı sınırımızın öbür tarafında mahsur kaldığı sığınmacılar tarafından heyetimize iletilmiştir. Bu bağlamda sınırın öbür tarafında mahsur kalan Suriye vatandaşlarına hem ulusal hem de uluslararası kuruluşlar nezdinde yardımda bulunulması istenmiştir. Çevre illerde yeni konaklama merkezlerinin ve konteyner kentlerin kurulması çalışmalarının devam edildiğinin ve yoğun göç dalgası ile gelen sığınmacıların kalacak yer ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığının bilindiği, ancak sınırın öbür tarafında bekleyen on binin üzerinde Suriye vatandaşının bir an önce ülkemiz topraklarına girişlerinin yapılması konusunda da yardımcı olunması talep edilmiştir.

VI. DEĞERLENDİRME ve SONUC

1. Uluslararası hukuka göre iç çatışmalar uluslararası bir mülteci sorununa yol açtığına, sorunlu ülkede barış ve güvenliğin yeniden tesis edilmesi tüm ulusların özellikle de komşu ülkelerin sorumluluğundadır. Bu bağlamda Suriye'nin birçok şehrinde kitlesel biçimde ortaya çıkan gösterilere karşı Hükümetin silah kullanmaya başlayarak çok sayıda göstericiyi öldürmesi, şehirlerin güvenlik güçlerince ağır silahlarla ateş altına alınması ve rejim muhalifi çok sayıda insanın işkence görmesi üzerine, can güvenliklerinden endişe eden yaklaşık 103 bin Suriye vatandaşı ülkemize sığınmak zorunda kalmıştır.

Hayatları ve özgürlükleri ciddi bir tehdit altında olmadıkça, insanların çoğunun ülkelerini ya da ait oldukları toprakları terk etmeyecekleri şeklindeki temel varsayım, tarih boyunca gerçekleşen göç hareketlerinin hepsinde doğrulanmıştır. Bu bakımdan hem 80 bin civarındaki Suriyeli sığınmacılar hem de 33 bin civarındaki ülkemizin çeşitli kentlerinde bulunan diğer sığınmacılar olgusuna, sadece siyasi ve ekonomik açıdan bakılması bu olgunun eksik ve yanlış değerlendirilmesine sebep olmaktadır.

Yaygın şiddet, iç çatışmalar, yoğun insan hakkı ihlalleri ya da kamu düzenini ciddi olarak bozan diğer olaylardan dolayı hayatları, güvenlikleri veya özgürlükleri tehdit altında olan her insan gibi hayatlarını ve özgürlüklerini zulümden koruyabilmek için yaşadıkları

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

toprakları ve daha önce kurdukları hayatı terk etmek zorunda kalan Suriyeli sığınmacılar ülkemizde misafir edilmekte ve onlara öncelikli olarak insan hakları temelinde, insani açıdan yardımda bulunmaktadır.

Can ve mal güvenliklerinin ağır ve yakın tehdit altında bulunmasından dolayı ülkelerinden ayrılıp ülkemize sığınmak zorunda kalan Suriyeliler, sınırlarımıza ulaştığında aç, hasta, yaralı ve can güvenliği korkusu içinde bulunmaktadır. Bu nedenle bu hususta yapılacak bütün değerlendirmelerin öncelikle insan hakları temelinde ve insani açıdan yapılması gerekmektedir.

2. “V. İncelemeler” ana başlığı altında “4 numaralı” alt başlıkta kapsamlı ve detaylı bir şekilde açıklandığı üzere Apaydın Konaklama Merkezi konum itibarıyla, etrafında bulunan ana yola, yerleşim yerine ve tarımsal faaliyette bulunulan tarlalara çok yakın bir mesafede olması, iklim koşulları, çadırkentten yeni bir çadır kurmak için bile yer açılmasını mümkün kılmayacak kadar kalabalık oluşu, Merkezde kalanların çoğunlukla kadın ve çocuklardan oluşması, erkeklerin genellikle 50 yaşın üstünde olması ve geri kalan erkeklerin ise silahlı eğitime ihtiyacı olmayan Suriye Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan profesyonel asker, polis ve yüksek bürokratlardan olması nedeniyle Apaydın Konaklama Merkezinde askeri eğitim verildiği ve bu eğitimi alan sığınmacıların ise Suriye'ye geçerek oradaki birtakım faaliyetlere iştirak ettiği yönündeki iddialar fiziken ve mantıken mümkün değildir.

3. “V. İncelemeler” ana başlığı altında “5 numaralı” alt başlıkta kapsamlı ve detaylı bir şekilde açıklandığı üzere 29.04.2011 tarihinden bu yana Hatay İli konaklama merkezlerinde 41.455 Suriyeli misafir edilmiş, sığınmacıların ülkemize gelmeye başladıkları günden itibaren günümüze kadar geçen süreçte ise toplam 157 asayiş olayı yaşanmıştır. Bu olaylardan sadece 19 tanesinin karşı tarafında Türk vatandaşları yer almaktadır. Çok büyük insan hareketlerinin yaşandığı Hatay ilindeki asayiş oranı ile diğer bölgelerde ve illerde yaşanan asayiş oranları dikkate alındığında bu oran tolere edilebilecek durumdadır. Bu bakımdan Suriyeli sığınmacıların bölgede asayiş bozucu davranışlarda buldukları iddiası abartılı bir iddiadır.

Yine kamu düzeninin korunması ve vatandaşların huzurunun temini için herhangi bir olaya karışan kişi veya kişilerin kim olduğuna bakılmaksızın gerek emniyet teşkilatı, gerekse jandarma teşkilatı kararlılıkla yasal işlem yapmakta ve suç işleyenin/suçta karışanın kim

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

olduğu dikkate alınmadan ceza yasalarında öngörülen yasal süreçler işletilmektedir. Bu bakımdan Hatay İli genelinde emniyet ve asayişe yönelik tüm tedbirlerin alındığı, yasadışı herhangi bir oluşuma kesinlikle izin verilmediği müşahade edilmiştir.

4. Son zamanlarda basın ve yayın organlarında Suriyeli sığınmacılar hakkında çıkan olumsuz, asılsız ve abartılı haberler, onları misafir olarak algılayan iyi niyetli yaklaşımları geri plana itmekte, göç ve sığınma vakıasının insani bir dram olduğu gerçeğinin göz ardı edilerek değerlendirilmesine neden olmaktadır. Onların bir sıkıntı kaynağı, bir yük olarak görülmesine aracı olan bu tür haberler, toplumsal barışın ve huzurun tehlikeye sokulmasına zemin hazırlamaktadır. Bu bakımdan basın ve yayın organlarının haber sunuşlarında özellikle sığınmacıların insani dramı göz önüne alınarak daha duyarlı hareket etmesi gerekmektedir.

5. Göç ve sığınma vakıalarında bugüne kadarki edinilen uluslararası deneyimler, geçici koruma statüsünde bulunan sığınmacıları kaçırmaya iten koşullarda önemli bir değişiklik olursa, onların büyük çoğunluğunun evlerine isteyerek döndüklerini göstermektedir. Suriyeli sığınmacılar da her fırsatta zorunluluktan dolayı konaklama merkezlerinde kaldıklarını, ülkelerindeki olumsuz şartların düzelmeye başladığı andan itibaren geri dönme arzu ve niyetinde olduklarını hem sözleri hem de davranışları ile ifade etmişlerdir. Heyetimizde, Suriye'deki savaş ortamının bir an önce bitmesini ve insanların güvenli bir şekilde hayatlarına devam edebilmelerine imkan sağlayacak barış ortamının oluşturulmasını dileyerek bütün Suriyeli sığınmacıların kendi ülkelerine, kendi vatanlarına dönmelerini temenni etmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ayhan Sefer ÜSTÜN
Sakarya Milletvekili
Komisyon Başkanı

Cemal Yılmaz DEMİR
Samsun Milletvekili
Alt Komisyon Başkanı

İncelemeye Katılmadı
Nevzat PAKDİL
Kahramanmaraş Milletvekili

Kerim ÖZKUL
Konya Milletvekili

İncelemeye Katılmadı
Refik ERYILMAZ
Hatay Milletvekili

Atila KAYA
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

10.10.2012

Toplantı No : 13

Konu : Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında İnceleme Raporu -2-

 Başkan Ayhan Sefer ÜSTÜN Sakarya Milletvekili	 Başkanvekili Mehmet Naci BOSTANCI Amasya Milletvekili	 Başkanvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU İstanbul Milletvekili
 Sözcü Yalçın AKDOĞAN Ankara Milletvekili	 Kahp Yusuf HALAÇOĞLU Kayseri Milletvekili	 Üye Mehmet Kerim YILDIZ Ağrı Milletvekili
 Üye Ülker GÜZEL Ankara Milletvekili	 Üye Murat YILDIRIM Çorum Milletvekili	 Üye Oya ERONAT Diyarbakır Milletvekili
 Üye Hamza DAĞ İzmir Milletvekili	 Üye Mehmet METİNER Adıyaman Milletvekili	 Üye Nevzat PAKDİL Kahramanmaraş Milletvekili
 Üye Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili	 Üye Kerim ÖZKAL Konya Milletvekili	 Üye Abdurrahim AKDAĞ Mardin Milletvekili
 Üye İhsan ŞENER Ordu Milletvekili	 Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili	 Üye Gülşen ORHAN Van Milletvekili
 Üye Levent GÖK Ankara Milletvekili	 Üye Sinan Aydın KÜÇÜK Ankara Milletvekili	 Üye Refik ERYILMAZ Hatay Milletvekili
 Üye Mahmut TANAL İstanbul Milletvekili	 Üye Hüseyin AYGÜN Tunceli Milletvekili	 Üye Mustafa ERDEM Ankara Milletvekili
 Üye Atıla KAYA İstanbul Milletvekili	 Üye Ertuğrul KÜRKÇÜ Mersin Milletvekili	

Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm> adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA

Tel: 0 312 420 5644 – 420 5399 **Faks:** 0 312 420 5394

E-posta: insanhaklarikom@tbmm.gov.tr